

La sociologia com a ciència

Pierre Bourdieu ha estat un dels grans sociòlegs de les últimes dècades i un pensador polèmic i compromés. En aquest llibre ens parla dels seus anys de formació, de la seua manera de concebre i practicar la sociologia.

ESBÓS D'AUTOANÀLISI

PIERRE BOURDIEU

INTRODUCCIÓ DE MONTSERRAT TRESERRA

TRADUCCIÓ DE XAVIER GIMENO

149 PÀGINES / 978-84-370-672-85 / 12 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2008

Pierre Bourdieu compleix els seus vint anys el 1950, una data que es podria considerar decisiva des del punt de mira de l'evolució del pensament francès. És justament en els cinquanta que emergeix una nova generació d'intel·lectuals que trencarà d'una forma traumàtica amb les pràctiques i les teories dels grans mestres del segle xx que regnaven incontestats i incontestables en les institucions d'ensenyament i d'investigació.

Esbós d'autoanàlisi –l'últim llibre que escriurà poc abans de morir (2001)–, té, entre altres virtuts, explicar quina era la situació intel·lectual francesa –parisenca, en definitiva– quan ell aconseguix ingressar en l'École Normal Supérieure, que era el centre més alt i ambicionat pels joves estudiants. Ara bé, l'autor no en fa un relat ni adopta un punt de mira autobiogràfic, sinó que en fa una reflexió crítica. Aquest *Esbós* tampoc no és una anàlisi de caràcter psicològic, sinó que, ben al contrari, està orientada sociològicament envers ell mateix en tant que sociòleg com un objecte més d'investigació.

«Comprendre –diu– és comprendre en primer lloc el camp amb el qual i contra el qual hom es fa.» Aquest exercici de comprensió comença amb l'examen de l'estat del camp en el moment que hi entra, al voltant dels anys cinquanta, quan era estudiant de filosofia de l'École Normal Supérieure, el lloc dels «escollits». «Hom esdevenia “filòsof” perquè s'havia consagrat i hom es consagrava assegurant-se el prestigiós estatus de “filòsof”.»

L'intel·lectual aleshores estava dominat per la figura de Sartre, que s'havia constituït com l'intel·lectual total. Amb aquest plantejament dominant, el «filòsof» digne d'aquest nom no podia rebaixar-se dedicant-se a determinades disciplines particulars, especialment les socials. Després d'haver compartit, diu, la visió del món del «filòsof» *normalieu* francès dels anys cinquanta, Bordieu començà a distanciar-se'n més i més, alhora que s'aproximava curiosament al camp de la ciència. En aquest sentit, es dirigia cap a figures com Bachelard, Canguilhem, que l'ajudà a orientar-se en la seua recerca científica. Poc podia trobar en aquells anys en el camp de la sociologia, cap al qual s'orientava, en el món universitari. En aquestes condicions havia de viure «el llarg període de transició entre la filosofia i les ciències socials». Fora d'ell, hi havia almenys noms com Braudel, Levi-Strauss, més acostats –però no massa– al científic de Bourdieu. Però, tot plegat, constatava

que la sociologia era *una disciplina pàrria*. Ara bé, el fet decisiu que va portarlo a una nova concepció de la sociologia va ser els anys que va passar a Algèria durant la guerra amb França, fent-hi l'ofici d'etnòleg, on va portar a cap un intens treball de camp amb enquestes, fotografies, plànols, enregistraments, etc. Eren els anys de la seua «iniciació», del seu aprenentatge, centrat en l'examen de la Cabília i que donava lloc als seus primers treballs i a denúncies de la tortura francesa a Algèria. Aquest punt de partida el va prolongar i contrastar amb els seus estudis sobre el món rural de Bearn, on ell havia nascut i viscut la seua infantesa.

A partir d'aquestes investigacions, el seu treball, com explica en l'*Esbós*, va ser continuat i fecund, tant des d'instàncies com l'École des Hautes Etudes en Sciences Sociales, com les del Collège de France. Les obres que ha escrit des del anys seixanta, *L'ofici del científic*, *Ciència de la ciència i reflexivitat*, *La dominació masculina*, etc., així com la seua orientació cap a treballs de camp o fets amb col·laboradors, certifiquen la importància de la seua obra, que va representar una ruptura paral·lela a la protagonitzada per intel·lectuals com Foucault, Deleuze o Althusser. Tots ells van tenir en el maig del 68 la seua data central i van fer una crítica de la filosofia i la tradició humanístiques, una denúncia del poder.

□ Josep Iborra